

Datum
2024-03-26

Diarienummer

Handläggare
Berntzon, Lotta
Kommunstyrelsens förvaltning

Yttrande om detaljplan Hängbjörken avseende status för Trehörningen och nedströms liggande recipienter

Syftet med detaljplanen

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för omvandling av befintliga villafastigheter till flerbostadshus och en förskola i Storängen. Området ligger ca 900 meter från Huddinge centrum och pendeltågsstationen med god tillgång till service och kollektivtrafik. Förslaget innehåller sammanlagt cirka 275 lägenheter.

Dagvatten Hängbjörken

Dagvattenutredning

Dagvattenutredningen har setts över efter de senaste kommentarerna från Länsstyrelsen (på mejl 2021-11-22 efter anmält planstödsärende). Antagen infiltrationskapacitet i föreslagna krossdiken har justerats och förskolans tak antas vara vegetationsbeklätt. Markparkeringsytan i planområdets nordvästra hörn planeras nu vara helt genomsläpplig i stället som tidigare med bara en mindre genomsläpplig remsa. Tillsammans har detta resulterat i lägre föroreningsbelastning från planområdet jämfört med tidigare versioner av dagvattenutredningen. Halter av alla undersökta ämnen minskar jämfört med dagens situation. **Total belastning (kg/år) minskar nu för alla undersökta ämnen förutom kväve, som enligt beräkningarna kan öka med ca 1,04 kg/år.**

Beräkningarna avseende halter och mängder föroreningar visar den huvudsakliga trenden, och kan inte användas som exakta siffror eftersom felmarginalen för beräkningarna kan vara ganska stor.

Alla beräkningar har kontrollerats av dagvattenutredare från ytterligare ett konsultföretag (WRS), och bedömts vara korrekta.

PM om effekter av förändrad näringsbelastning till Trehörningen

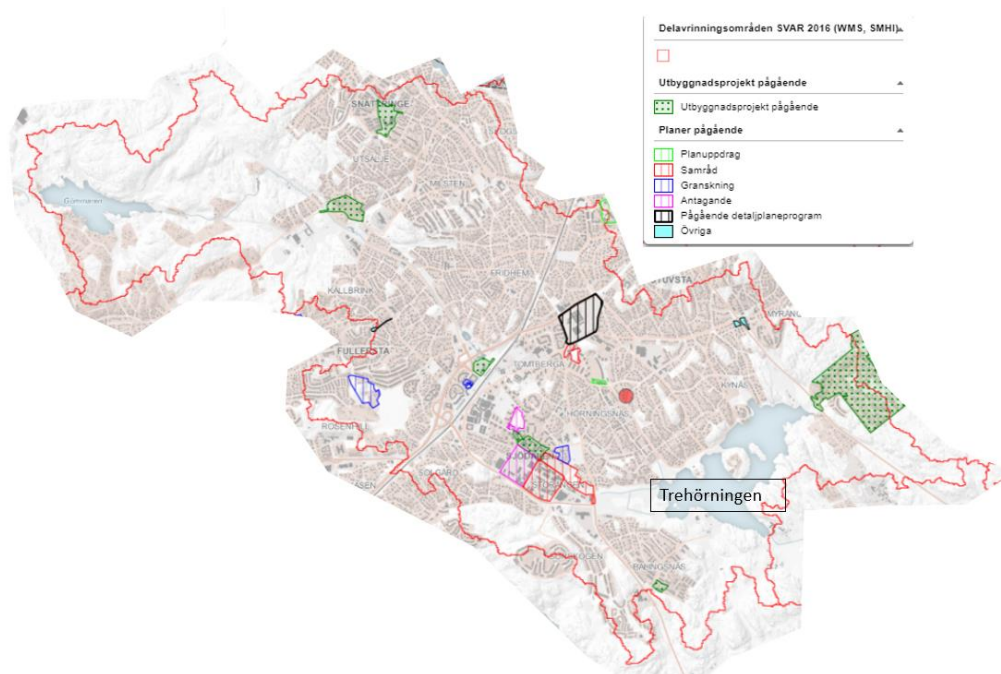
Utöver dagvattenutredningen har projektet även tagit fram en kompletterande bedömning av hur ett realiserande av detaljplanen kan påverka Trehörningen och nedströms liggande vatten. Bedömningen gjordes av Naturvatten AB på uppdrag av WRS.

I utredningen bedöms att den förändring i kvävebelastning som dp Hängbjörken utgör inte väntas ge några effekter på Trehörningens avseende vare sig kvävehalter (inklusive ammoniakhalter) eller primärproduktion. Förändringen bedöms sakna betydelse för Trehörningens kvävehalter och för dess ekologiska status, samt för möjligheterna att uppnå miljömål motsvarande miljö kvalitetsnormen god ekologisk status. Inga effekter väntas därmed heller i nedströms liggande vattenförekomster.

HUDDINGE KOMMUN

Föroreningsbelastning från närliggande pågående detaljplaneprojekt

Inom ramen för arbetet med detaljplanen för Hängbjörken har kommunen sett över föroreningsberäkningar för de detaljplaner som pågår inom samma avrinningsområde som Hängbjörken (se lokalisering i Figur 1).

Figur 1. Pågående detaljplaneprojekt inom sjön Trehörningens avrinningsområde.

Sammantaget ser kommunen att övriga pågående planer bidrar till en generell minskning av föroreningar till Trehörningen och nedströms liggande recipienter. I Tabell 1 nedan finns en sammanställning av den kväveminskning som pågående detaljplaner beräknas kunna bidra med efter utbyggnad. **Den totala kväveminskningen beräknas uppgå till över 90 kg/år** (97,7 kg/år enligt tabellen). Detta kan jämföras med den kväveökning på ca 1 kg/år som beräknats för detaljplan Hängbjörken. Om endast detaljplaner från området Storängen (dit dp Hängbjörken också hör) räknas in uppskattas en kväveminskning på 69,5 kg/år. Det finns även planer för ytterligare en etapp (etapp 5) som även denna troligen skulle kunna bidra med kväveminskning. Arbetet med denna etapp har dock inte påbörjats ännu varför det inte finns föroreningssiffror att redovisa. Den stadsdelsbyggnation som planeras inom Storängen bidrar i stort med miljönytta, då gammal industrimark ersätts med bostadsbebyggelse. Mark kommer att saneras och dagvatten kommer att renas till en mycket högre grad än tidigare. Befintlig problematik rörande översvämningar vid normalregn samt skyfall kommer också att avsevärt förbättras i samband med byggnationen (i samarbete med SVOA).

Kommunen bedömer att vattenkvaliteten för Trehörningen kommer att förbättras bland annat på grund av de detaljplaner som är under planering. Att detaljplan Hängbjörken kan ge en mindre ökning av kvävebelastningen vägs upp av den stora kväveminskningen från övriga detaljplaner. Byggnationen av Storängen (och

resterande områden inom avrinningsområdet) bör kunna ses i ett större perspektiv där slutresultatet ger en klar förbättring av Trehörningens status.

Tabell 1. Uppskattad kväveminskning (kg/år) med anledning av planerade detaljplaner inom sjön Trehörningens avrinningsområde.

Detaljplan	Kväveminskning (kg/år)	Var i planprocessen?
Rosenhill	6,3	Förnyad granskning maj-jun 2023 Antagande kvartal 4 2024 Laga kraft ca 4 veckor efter antagande
Gymnasiet 4 – ny sim- och idrottshall	3	Samråd jan-feb 2024 Granskning sep 2024 Antagande kvartal 2 2025 Laga kraft kvartal 2 2025
Runan 1 m fl (Kvarnbergsplan)	7,8	Samråd jan-feb 2024 Granskning kvartal 4 2024 Antagande kvartal 1 2025 Laga kraft kvartal 1 2025
Sjödalsbacken	1	Förnyad granskning apr-maj 2023 Antagande kvartal 2 2024 Laga kraft kvartal 2 2024
Paradisbacken 33 m.fl. (Kommunhuset)	1,9	Laga kraft 7 november 2023
Tingshuset	6,8	Laga kraft 17 november 2022
Udden 8 (Fullersta torg)	1,4	Samråd apr-maj 2023 Granskning kvartal 3 2024 Antagande kvartal 1 2025 Laga kraft kvartal 2 2025
Fabriken och Förrådet (Storängen)	42,5	Antagande eventuellt 2024
Aspen mfl (Storängen)	1	Granskning kvartal 2 2024 Antagande eventuellt 2024
Ettapp 4, Sjödalsvägen/Björkholmsvägen (Storängen)	Max 88 kg/år Min 26 kg/år	Granskning kvartal 2 2024 Antagande eventuellt 2024
Totalt	97,7*	

*Siffran är beräknad med antagandet att den minsta möjliga reningen (26 kg/år) sker i detaljplan ettapp 4

Förutom de planer som har listats i Tabell 1, så pågår även ytterligare planer inom avrinningsområdet. Dessa har inte tagits med i tabellen då deras påverkan har bedömts som låg, eller att siffror från dagvattenutredningarna inte har hittats/är osäkra. Kommunen bedömer dock att dessa planer inte kommer att påverka

Trehörningens vattenkvalitet nämnvärt. En kort sammanställning av dessa planer finns nedan.

- Upprustning av gatorna omkring kvarteren Brandstegen och Klockarbacken 7 – Färdigt dec 2021. En öppen dagvattenlösning har byggts längs Sjödalsvägen. Bör bidra med en ökad rening av dagvattnet jämfört med tidigare.
- Utsälje 1:48 med flera i Snättringe– Flerbostadshus, radhus samt förskola, laga kraft nov 2018, utbyggnad pågår. Planen bedöms kunna ge en marginell ökning av föroreningsbelastningen.
- Vargen 14 Stationsvägen – utökning av bostäder, innebär ökad hårdgöring. vattenkvaliteten bedöms ej påverkas. Laga kraft feb 2018, bygglov beviljat dec 2021, dock överklagat till Länsstyrelsen.
- Brynjan 5, Solfagradvägen – bostäder. Samråd kvartal 3 2024. Ingen dagvattenutredning framtagen än.
- Stuvsta centrum vid Häradsvägen – bostäder, kontor och service (Odin 6 och 3). Laga kraft 27 juni 2022. Byggstart preliminärt kvartal 2 2024. Föroreningsbelastningen bedöms bli oförändrad jämfört med dagens situation.
- Orren 2 Djupdalsvägen – nya lokaler för lagerverksamhet. Planuppdrag 18 oktober 2023. Ingen dagvattenutredning framtagen än.
- Lönnen 5 och del av Stuvsta gård 1:54 – nya bostäder. Planuppdrag 4 maj 2022. Projektet är pausat. Ingen dagvattenutredning framtagen än.

Lokalt åtgärdsprogram för Trehörningen

Åtgärdsprogrammet för Trehörningen fokuserar främst på fosforreduktion då övergödning bland annat på grund av höga fosforhalter är ett stort problem i sjön. Arbetet med fosforreduktion ger även synergieffekter, vilket innebär att åtgärderna ofta ger lägre halter av andra ämnen också. I åtgärdsplanen listas en rad åtgärder varav många har utförts. I åtgärdsprogrammet räknades med att planerna i Storängen sammanlagt skulle kunna bidra med en fosforminskning på 20 kg/år. Minskningen kan dock komma att bli större än så, vilket innebär att omvandling av området Storängen är viktigt för att förbättra Trehörningens vattenkvalitet. Fosforfällning med hjälp av aluminium utfördes i sjön sommaren 2020, vilket har bidragit till en minskning av sjöns fosforhalt.

En åtgärd som planeras av SVOA i dagsläget är att skapa en våtmarksyta i Lännaviken för att bättre rena det dagvatten som når Trehörningen. Åtgärden kommer att samplaneras med kommunens skyfallsåtgärder inom samma område. Åtgärden är inkluderad i samrådsunderlag för tillstånd vattenverksamhet som planeras att sökas under hösten 2024.

Arbeten avseende dagvattenkvalitet inom kommunen

- Kommunen arbetar med vattenkvalitetsfrågor inom Tyresåsamarbetet samt i arbeten med de lokala åtgärdsprogrammen. Årliga uppföljningar av

måluppfyllelse och genomförande av åtgärder för de lokala åtgärdsplanerna kommer att göras framöver.

- Beslut om revidering av kommunens dagvattenstrategi från 2013 togs av kommunstyrelsen 2022. Utgångspunkten är de skärpta krav för uppfyllande av miljö kvalitetsnormer som kom 2019 (5 kap 4 § miljöbalken). Revideringen ska ge tydligare ställningstaganden om vad som krävs för att uppnå MKN och inte bara att bibehålla nuvarande status. För att kommunen ska kunna formulera skarpare krav i en reviderad dagvattenstrategi behöver en gemensam eller flera olika åtgärdsnivåer för kommunens recipienter (sjöar) tas fram. Senast 30 september 2025 planeras den reviderade dagvattenstrategin vara klar.
- En vattentjänstplan är under framtagande och planeras kunna antas kvartal fyra 2024. Den ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Den ska även innefatta kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. En dagvattenstrategi skulle kunna vara en del av vattentjänstplanen, men Huddinge har valt att den reviderade dagvattenstrategin ska fortsätta att vara ett eget dokument.
- Kommunen har anställt en VA-strateg som ska driva arbetet med strategiska frågeställningar kring dagvatten- och VA-frågor i samhällsbyggnadsprocessen. VA-strategen sitter även med i en mindre VA-grupp med kompetens från planering- och genomförandeskedet. Gruppen utgör en stödfunktion för pågående projekt.
- Arbetet för att tydliggöra samordning mellan kommunen och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) i frågor relaterade till samhällsbyggnadsfrågor i olika planeringsskeden pågår.
- Inom ramen för arbetet med reviderat miljöprogram och översiktsplan har samordning inom kommunen rörande dagvattenfrågor skett.

Sammanfattande kommentar

Huddinge kommun har god vetskap om hur den övergripande planeringen inverkar på sjöar och vattendrag i kommunen, och strävar efter att förbättra recipientperspektivet ytterligare.

Gällande sjön Trehörningen har ett flertal åtgärder som syftar till att förbättra sjöns status utförts och ytterligare åtgärder är under planering.

Omvandlingsområdet Storängen, där Hängbjörken ingår, bidrar sammantaget till en markant minskning av mängden föroreningar som tillförs Trehörningen.

Utredningen angående detaljplan Hängbjörkens eventuella effekter på Trehörningens vattenkvalitet visar att ingen påverkan kan förväntas. Möjligheterna att uppnå miljömål motsvarande miljökvalitetsnormen god ekologisk status påverkas inte. Inga effekter väntas heller i nedströms liggande vattenförekomster.